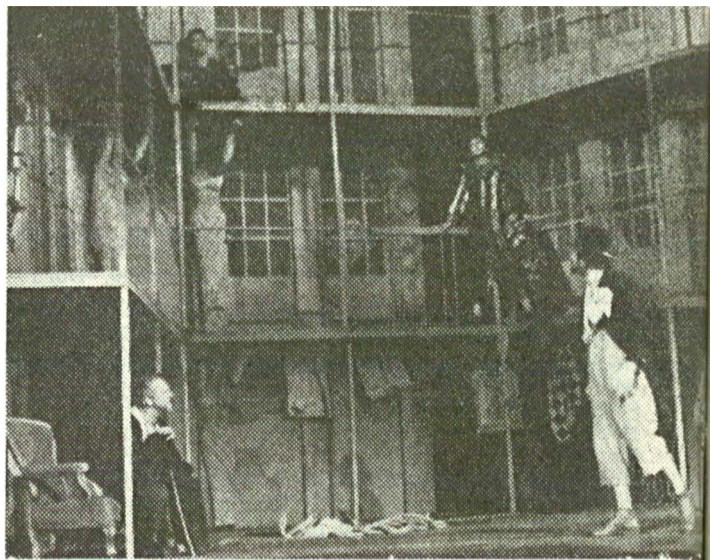

Prezențe teatrale românești peste hotare

Dan Micu între Shakespeare și Caragiale

1982 — Pe scena Teatrului „Petőfi” din Veszprém, Ungaria, are loc premiera piesei *O noapte furtunoasă* în regia lui Dan Micu și scenografia lui Dragoș Georgescu. Spectacolul obține premiul Asociației criticilor maghiari.

1983 — La același teatru din Veszprém, premiera piesei *Cum vă place* de Shakespeare, în regia lui Dan Micu și scenografia Annei Tamás-Kelemen. Spectacolul este propus printre cele 12 reprezentații selecționate pentru Festivalul național de teatru care are loc anual la Budapesta.

Întors la București, regizorul oferă curiozității reportericești câteva răspunsuri, fizind puncte de reper experienței teatrale cîștigate peste hotare.

— Care a fost reacția criticii maghiare la *Cum vă place* ?

D.M. : Spectacolul a fost bine primit de critică, fără să aibă însă mare succes de public. Din păcate, turneul întreprins de trupa maghiară la noi în țară a fost de scurtă durată.

Cum vă place îl voi relua la „Nottara”.

— De ce n-ați relua și Caragiale pe o scenă bucureșteană ?

D.M. : Din două motive : *O noapte furtunoasă* se juca în 1982 la Giulești, în regia lui Visarion. Pe de altă parte, o reluare la interval atît de scurt a *Nopții*... mi-ar fi, ca regizor, aproape imposibilă.

Scenă din „Cum vă place” de Shakespeare pus în scenă de Dan Micu la Teatrul „Petőfi” din Veszprém

— E vorba despre faptul că ar trebui să vă refaceți vizlunea regizorală ?

D.M. : Nu. Nu neapărat. Probabil că aş păstra lectura regizorală în spiritul, nu în litera ei. Aşa cum voi face, dealtfel, pentru *Cum vă place*. Dar un spectacol Caragiale te consumă, ca artist, pentru foarte multă vreme. Publicul din Ungaria avea despre Caragiale o imagine deja formată. Îl considera un autor de farse uşoare, de comedii de boulevard. Punîndu-l în scenă, porţi, ca român, răspunderea unei receptări corecte a valorii universale, încă prea puţin cunoscute, a celui care a fost un dramaturg de geniu. E vorba despre o dublă implicare în actul creator : cauţi să te impui ca regizor, dar să impui în acelaşi timp un autor. Din acest punct de vedere, cu totul altfel stau lucrurile în cazul lui Shakespeare. Textele shakespeareene aparţin acum unui spaţiu cultural extrem de larg. Ele au devenit, în timp, forme de iniţiere în sfera practicii teatrale. Nu numai fiecare epocă îşi are Shakespeare-ul ei, dar fiecare regizor îşi oferă propria lectură, propria semnificaţie atunci cînd îl pune în scenă.

— Şi ce fel de lectură a oferit Dan Micu pentru *Cum vă place* ?

D.M. : Consider *Cum vă place* drept unul dintre cele mai „deschise” texte

shakespeareene. Am fost interesat în primul rând să fac sensibil prin decoruri și costume înțelesul existențial general pe care mi l-a sugerat piesa. Metafora plastică s-a constituit din figurarea „pădurii Ardenilor” cu un spațiu alcătuit din trei niveluri suprapuse, care cuprind întreaga scenă. La fiecare nivel se află multe uși, prin care nu se circulă însă, intrarea personajelor în scenă făcându-se violent, prin podeaua de scinduri. În fine, în proscenium, un bazin cu apă, în care actorii oficiază la începutul spectacolului „botezul”, devenind personaje.

Pădurea e văzută ca centru al lumii, microcosm incluzind structurile macrocosmosului; ea îndeplinește o funcție analogă cu insula lui Prospero, este un univers nemărginit în aparență, claustrat în esență (ușile nu sînt decît virtual drumuri spre afară), în care timpurile (trecut, prezent, viitor) coexistă (costumele personajelor evoluează în cursul acțiunii, de la cele elisabetane la cele de azi). „Nașterea personajelor” prin podeaua de scinduri vrea să sugereze că spațiul propus se conține pe sine întru totul, ca o găoace ermetică și miraculoasă.

— Cum ați lucrat cu trupa maghiară? Înțeleg că ați păstrat actorii din O noapte furtunoasă pentru Cum vă place.

D.M.: E adevărat. Doar că am ales și mulți alții în plus. Actorii maghiari sînt buni profesioniști, poate lipsiți de verve și spontaneitatea actorului român, dar deosebit de conștiințioși și disciplinați în munca de pregătire a reprezentațiilor.

Am colaborat foarte bine cu Balogh Andras, regizor la Sfintu Gheorghe, care a fost translatorul meu în Ungaria.

— Și pasul următor?

D.M.: O scrisoare pierdută în Finlanda, la Kuopio.

— Cum credeți că va fi primit Caragiale în Finlanda?

D.M.: Nu știu încă foarte multe despre teatrul finlandez. Am fost de curînd pentru zece zile acolo să-mi aleg trupa și am văzut cîteva spectacole cu piese finlandeze contemporane. Mi s-au părut interesante. Cred că **Scrisoarea pierdută** are ce să spună publicului din Finlanda de azi. Tradiția alegerilor la ei e foarte veche, prin urmare miza tematică va fi recunoscută și receptată cu ușurință. Dincolo de asta, eu cred în universalitatea expresivă a semnelor teatrale propuse de un spectacol făcut cu sinceritate artistice-

că, fără complexe culturale, avînd ca suport un text de asemenea valoare.

— Ne puteți dezvălui una dintre ideile regizorale pe care le veți folosi în spectacol?

D.M. Am să vă spun doar atît: întreaga acțiune se va petrece în piața orașului unde au loc alegerile; de aici, o lărgire a semnificației inițiale, lucrurile fiind făcute în vîzul lumii, cu o miză mult mai clară, orașul însuși, devenit obiect al unei dispute care îl privește, dar a cărei soluție nu depinde de el. Evident, va fi vorba despre o nuanțare personală a temei propuse de Caragiale: puterea.

— Așadar, la centenar, Scrisoarea pierdută va fi ajuns în Finlanda.

D.M.: Într-adevăr, și sper să nu se adevărească vorba lui Pristanda: „O făcurăm și pe asta, și tot degeaba”.

— Să sperăm că, dimpotrivă, se va adevăra vorba lui Zoe: „O săptămînă, o lună, un an, n-o să se mai vorbească decît de aventura asta”.

★

Pentru a rotunji ciclul temporal al acestui interviu, lată vîltorul devenit, la rîndu-l, trecut.

— Povestiți-ne spectacolul de la Kuopio.

D.M.: Nu pot face așa ceva. Un spectacol nu se povestește. Cel mult pot spune care dintre intențiile mele inițiale s-au finalizat în reprezentația propriu-zisă.

— Încercați să o faceți, adăugînd un comentariu comparativ privind felul în care ați lucrat celălalt Caragiale, în Ungaria.

D.M. Comparativ, de ce comparativ? Fiecare experiență de acest fel peste hotare este unică în felul ei. În același timp, paradoxal, teatrul înseamnă peste tot același lucru, munca te absoarbe într-atît, încît nu mai poți fi atent la circumstanțe. Sigur, am fost curios să-mi formez o părere despre personalitatea poporului finlandez, despre spațiul cultural și spiritual căruia trebuia să mă adresez. Finlandezii sînt oameni cu mult simț practic și cu o conștiință cetățenească foarte vie. Aparent echilibrați și toleranți, în ei mocnesc porniri destul de contradictorii. Sînt mai ales un popor viguros, și nu atît sensibil, cît sentimental.

— Au influențat aceste observații direct punerea în scenă?

D.M.: Nu. Am înțeles doar mai bine că, adresându-mă publicului de acolo cu o piesă despre condiția puterii periclitată de fapte de domeniu anecdotei (cum este pierderea unei scrisori), pot miza pe participarea atentă a spectatorului.

— În ce a constatat originalitatea viziunii?

D.M.: Originală sau nu, am dorit mai ales o viziune coerentă și fidelă artistică spiritului caragian. Am deplasat întreaga acțiune a piesei din interioare în piața orașului. Astfel, licitația se face la vedere, în spațiul public prin excelență care este piața. În același timp, întreaga mascaradă se consumă între citiva, puțini, indivizi care joacă o comedie a disimulării diplomatice, de la retorismul fanfaron la drăgălășenia perfidă. Spațiul scenografic imaginat de Dragoș Georges-cu figura clădirile principale ale orașului, scena fiind foarte mare, și permițând asta. Am încercat mai ales să arăt, simbolic, înțelesurile subtextuale ale piesei. În scenă se află o barcă, plutind propriu-zis pe un fel de baltă mai mărișoară, pe care însă personajele o văd la început ca pe o adevărată mare și

încep să „navigheze”. Totul se dovedește a fi o farsă teribilă și grotescă, iar în final, Cetățeanul turmentat (în optica mea, o replică în haină de Mitică a lui Jacques Melancolicul) se înecă în această baltă, în timp ce restul lumii petrece. Cațavencu, la rindul său, e un foarte tânăr diplomat, pus pe fapte mari, un Răcă Venturianu mai puțin școlit. Am avut o echipă bună de actori și asta m-a stimulat mult, mi-a permis să duc la capăt intenții îndrăznețe în legătură cu textul.

— Cum a reacționat critica?

D.M.: Favorabil. Deocamdată, nu am decît primele ecouri în presă, deoarece am plecat imediat după premieră. Ce m-a bucurat a fost reacția unui public alcătuit în exclusivitate din studenți, la avanpremieră. Receptivitatea lor la umorul cinic și lucid al piesei a fost impresionantă.

— Liviu Ciulej era de părere că tinerii sînt singurul barometru sigur al calității unui spectacol. Neîntîlnind condiționali de prejudecăți, reacția lor este una spontană, deloc alterată.

D.M.: Într-adevăr, am avut această confirmare.

Corina ȘUTEU

(continuare de la pag. 185)

calității se cere deci a fi mereu ridicată, ca să nu-i dezamăgim pe cei care ne cunosc și ne prețuiesc. Plecînd, primim un mandat din partea întregului colectiv, și, prin disciplină și multă muncă (avînd în vedere condițiile dificile ale oricărei deplasări), încercăm să ducem mesajul spiritualității românești în lume. Fîndcă totdeauna ne-am respectat publicul de acasă, putem oricînd să pornim la drum, răspunzînd (cred, sper) oricăror exigențe. Acest spectacol drag mie, cu care am fost și în alte turnee, Povestea lui Don Qui-

jote, reprezintă o fericită întîlnire între regizorul Ștefan Lenkisch, scenograful Mirona Buescu și noi, interpreții; trebuie să o pomenesc în primul rînd, desigur, pe Brîndușa Zaița Silvestru, care joacă „în travesti” rolul titular. Succesele raportate peste hotare, și, deopotrivă, aprecierile publicului de acasă, mi-au consolidat credința în vitalitatea acestei arte, de nobilă și veche tradiție. Le spun și colegilor mei mai tineri, vă spun și dumneavoastră, după ani de carieră sînt mîndru că mă pot recomanda: sînt păpușar: